Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	8 $ 00	8 $ 50	8 $ 00	9 $ 00	»
Các làng và các công-sở	»	8 $ 00	8 $ 50	9 $ 20	8 $ 50	9 $ 50	10 $ 00
Sáu tháng.	3 $ 00	3 $ 50	3 $ 20	3 $ 50	3 $ 20	3 $ 50	4 $ 50
Ba tháng.	1 $ 50	1 $ 75	1 $ 60	1 $ 60	1 $ 60	1 $ 65	2 $ 25
Một tháng.	0 $ 50	0 $ 60	0 $ 55	0 $ 55	0 $ 60	0 $ 60	0 $ 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

Tarif des annonces (par ligne de 0m,065 de large)
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le cm/
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le cm/
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le cm/
On traite à forfait pour les contrats importants.

ĂN-UỐNG SẠCH-SẼ

(*Tiếp theo*)

Chính đó ăn nấu nướng phải sạch mà những cái chứa đồ ăn cũng phải sạch luôn thể cho trọn vẹn. Đầu đũa, miệng bát, cạnh thìa hớp vào mồm phải sạch đã đành, mà cả đến bát đĩa bày đồ ăn, cái liền dụng cơm, cái mâm, cái bàn bày bát đĩa ở trên, cả đến cái phòng hay gian nhà ngồi ăn ở trong cũng phải giữ cho cực kỳ sạch-sẽ mới được. Ăn uống là một cái khoái ở đời. Lúc ngồi ăn vào mồm, đưa mắt nhìn qua, mà thấy cái gì chung quanh mình cũng đều sạch sẽ cả thì cái khoái mới chu toàn được. Vậy ta chẳng nên chỉ sạch một nửa, sạch qua loa mà thôi. Ta phải sạch từng tí, từng li một, sạch cho chu tất đến nơi.

Ký-giả còn nhớ một bận có một người Pháp tô mô hỏi ký giả rằng: « Người Annam các anh trước khi uống nước sao cứ hay rót một tí vào cái chén rồi đem hắt xuống đất? — Vì chúng tôi sợ cái chén bẩn. — Thế các anh chỉ sợ một cái đáy chén đựng nước bẩn, chớ các anh không sợ cái miệng chén đưa hằn lên mồm bẩn ư? Vì tôi trông chừng cái chén như thế chẳng qua chỉ sạch được cái đáy chén và cái thành chung quanh chén, chớ cái miệng chén hoặc có bẩn cũng chưa lấy gì mà rửa sạch cho được. — Ký-giả thấy họ bẻ như thế mà không biết đáp làm sao. Nhưng trong bụng tự chịu rằng mình có sạch nửa cũng là còn sạch sâu thì, mới sạch bề ngoài mà thôi. Lấy nước tráng qua cái chén hay ngâm hẳn bao nhiêu chén trong cái công có nước, lấy cái sạch của người Nam ta và của người Tàu chỉ mới đến cái trình-độ ấy mà thôi. Chớ cái sạch của người Âu, người Mỹ là cái cốc thủy tinh bóng lộn trông như không gợn một tí bụi trần nào vào đấy được nữa. Ta nói thế quả ta không phải thiên-vị có ý muốn tâng bốc cái sạch của người lên làm gì. Anh em ta, ai đã nếm qua cơm tây cũng phải chịu cái sạch sẽ của họ là hơn cái sạch sẽ của mình gấp bao nhiêu phần vậy. Ta đã từng thấy nhiều người nói rằng : « Vào hàng cơm tây, không phải là thích chính cơm tây — vì là nếm bánh mì, chớ không phải ăn cơm tẻ — nhưng trông thấy cái khăn trùm bàn trắng muốt, cái cốc thủy tinh trong suốt, cái thìa, cái đĩa, con dao sáng chói tựa như gương, cho đến cái chận, cái giá, lọ hoa, đèn máy, cái gì cái nấy sạch như lau như chùi, sạch cháu đáo đến nơi mà hình như sẵn có một cái hứng-vị tự đâu đem lại vậy. Cái hứng-vị nó có màu phép quyến luyến ta ấy là gì ? — Hay chẳng qua chỉ là cái thần sạch-sẽ trang hoàng nó run rủi đó mà thôi ? — Nhân tiện ta nên kể một câu chuyện cũng vì sự sạch sẽ mới nên thân câu chuyện :

Bác B... bán rượu rất ngon, nhưng vắng khách lạ lùng.

Thấy chiếu hàng ế quá, bác ta than rằng : « Buôn bán chẳng ra gì ! » rồi bác đem bán phăng cả hàng, cả rượu đi.

Bác S.... bỏ tiền ra mua.

Cái hàng trước bán thịu quá bây giờ sửa sang sạch sẽ lại. Tường quét vôi trắng đẹp, bàn lau đánh bóng lộn, cốc thủy tinh trong suốt như gương soi, cái gì cũng thay đổi mới lại, duy chỉ có rượu uống trước, thứ nào sau vẫn nguyên thứ ấy.

Thế mà ai qua cửa cũng muốn vào, khách uống rượu cực kỳ đông. Người nọ lại bảo người kia mà khen rằng: « Rượu bây giờ uống ngon hơn trước nhiều ».

Bác S.... tủm tỉm cười, bụng bảo dạ rằng : « Vẫn chỉ có thứ rượu ấy đây mà. Nhưng rượu bây giờ uống ngon hơn, chỉ vì đựng trong cái cốc sạch hơn đó mà thôi »..... Ấy cái câu « *rượu trong cốc sạch uống ngon hơn.* » (Le vin est meilleur dans un verre propre) là một câu tục-ngữ của người Pháp mà đặt thành câu chuyện ta cũng lược dịch ở chữ Pháp ra.

Mà cái câu đó, ta tưởng không phải là một sự bí thuật gì, nhưng chính là một cái phương châm mà các hàng quán ta đều nên đem ứng dụng cho đông khách đó. Về việc ăn uống người ta tham rẻ có phần, người ta cầu ngon có phần, mà trong phần cầu ngon lại có cái phần sạch sẽ phải đi trước. Người ta có thể nói chắc được rằng: có sạch mới có ngon, cái ngon ở trong cái sạch vậy.

Vậy ta đành nhẫn nhủ các hàng ăn của ta ở tỉnh thành hay ở chốn thôn quê, vốn liếng nhiều hay chẳng được bao nhiêu, ta cũng nên lưu tâm đến sự sạch sẽ trong cửa hàng ta một chút. Ta vừa chiều được khách ta lại vừa cầu lợi cho chính ta. Vì làm cái nghề gì, chớ cái nghề nấu ăn, phải có chạy tay luôn thì đồ ăn mới ngon lành tươi tốt luôn và cửa hàng mới có cơ đứng vững, phát tài được. Sạch sẽ hoặc tốn kém ít nhiều cũng nên chịu. Chớ hà tiện ít nước rửa, cái khăn lau và chút công khó nhọc, chẳng nên hà tiện mà thường khi phải chịu thiệt thòi vào đấy phần nhiều hơn.

Ta lại dám ước ao rằng các bà nội-trợ tuy rằng bữa cơm thường ăn với chồng con, cha mẹ, ta cũng phải giữ gìn cho cực kỳ sạch sẽ. Nhất những khi mời khách đến ăn, ta lại càng nên lưu tâm đến lắm. Các bát nẫu, đĩa xào, cái bánh bẻ, bánh bò,... làm rất ngon, rất khéo, rất đẹp đáng làm hạnh cho ta một phần, thì đôi đũa, cái thìa, chai cốc, ấm chén rất phân minh, rất trong sạch lại đáng về vang cho ta một phần nữa. Không có ai, ta phải trông nom đến, cốt nhiên. Hoặc nhà giàu sang, có đầu bếp, ta cũng không bảo phủ thác mặc kệ ai cả được. Cái gì cũng phải « có mắt người chủ » mới nên, huống chi là việc bếp nước chính là một việc ở trong bản-phận của người đàn-bà đó.

N. Ô. N.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 22 Janvier 1923

Một việc hành thích

Một người đàn bà tên là Germaine Nearthen, vợ đảng Vô-chánh-phủ bắn chết M. Marius Plateau, biên tập tại nhà báo *Action française*. Bắn tâm người ấy định giết ông chủ báo ấy là M. Léon Daudet.

Việc trong hạt Rhur

Thợ mỏ trong hạt Rhur đã quyết định đình-công từng khu.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 23 Janvier 1923

Hội-đồng các quan thượng-thư

Sáng hôm thứ hai, M. Poincaré đã thương-nghị với M. Meginot, M. de Lasteyrie, và M. Le Trocquer để xét cái vấn-đề hạt Rhur. Quan Thống-chế Foch cũng có đến dự nghị. M. Guillaumé, có trình bày về công việc ông sang phái-bộ ở nước Pháp.

Hải quân thượng hội đồng

Hải-quân thượng hội-đồng đã hội-nghị tại dinh quan Giám-quốc ngày hôm thứ hai hồi 3 giờ. Quan Giám-quốc chủ-tọa.

Tại thứ dân nghị viện

Thứ dân nghị-viện đã đầu phiếu ưng chuẩn một bản dự-thảo luật-pháp cho phép thuộc-địa Tây-phi-châu mộ một trái-khoản là 187 triệu quan và một bản dự-thảo luật-pháp về cái sở Bắc-đẩu-hội-tinh đình bạ cho mọi người.

Vô tuyến điện thoại

Bưu-điện tạo-đặng-học-đường quyết-định đặt một sở thí-nghiệm dùng vô-tuyến điện thoại. Cứ hôm thứ ba và hôm thứ năm thì phát hành luồng điện từ 19 giờ 45 phút đến 22 giờ, mà hôm thứ bảy thì từ 16 giờ 30, đến 19 giờ 30. Các luồng điện dài được 450 m. mà sức mạnh trên lưới được 500 watts.

Các tòa án Pháp Đức

Viên đại-biểu của nước Đức tại tòa thẩm-phán Pháp Đức có viết giấy cho quan chánh tòa nói về công việc chánh trị ngày nay bối rối nên không sao đồng-tâm công-tác với viên đại-biểu nước Pháp nữa. Quan chánh tòa đã làm biên bản rằng người Đức dụng làm hội nước về việc ấy.

Cái vấn-đề bồi-thường tại nước Đức

Cái hiện tình ở Rhénanie vẫn như thường. Xe bỏa vẫn đi lại. Than vẫn chở về Pháp.

Trên hữu ngạn sông Rhin có một vài nơi thợ thuyền đình-công, song hóa-xa vẫn đi lại, thợ thuyền vẫn các mở của chánh-phủ vẫn làm việc.

Chánh-phủ hiệp-chủng-quốc nước Đức quyết định rằng nếu thợ thuyền nước Đức đợi loạt đình-công, thì chánh-phủ sẽ trả tiền công cho. Các mỏ sẽ phát hành cái giấy chèques đáng giá độ 120 hay 130 nghìn triệu, rồi nhà quốc gia ngân-hàng nước Đức sẽ mua các giấy chèques ấy mà trả tiền hoa-hồng đi. Tiền bán giấy chèques ấy sẽ dùng để giả tiền công thợ.

Việc nước Nga

Các điện-báo ở Stockholm có công bố các sổ thốc tấu của chánh-phủ Xô-viết xuất-cảng. Nguyên các phái bộ Xô-viết có công-bố rằng cái nạn cơ cận ngày nay đã hết, nên các phái bộ cứu-trợ của người Thụy-điển đình chỉ việc cứu trợ tại nước Nga. Nhưng theo như tin ở Varsovie gởi đến, thì nghe đâu cái nạn cơ-cận lại phát hiện ra. Cứ theo như những tin tức quan báo thì số người không có nhà ở không có cái ăn cộng tới 500 nghìn.

Việc nước Ý

Những hội đồng thành phố ở Boiogne, Alexandrie, và Novare xưa nay vẫn về tay những tay trong chánh đảng Xã-hội. Trong kỳ bầu-cử vừa rồi, các nhà ứng-cử về đảng Quốc-dân đều đắc-thắng, mà người ấy bảo thì trong một trăm người được 75 người đi bỏ về.

Bài ca Ấu-trĩ-viên

Theo lời Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ thi cuộc thi bài ca Ấu-trĩ-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc định-duyệt. Vậy xin nói để các ngài, mà còn rạc phách giữ lấy, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XXXVI

Á, Âu gặp hội cùng hòa,
Đông, tây, nam, bắc một nhà vui chung.
Ta nay đương lúc trẻ trung
Thiếu niên thời đại trong phòng ấu sao.
Đồng-bào ta phải khuyến nhau,
Mước đường tấn tiến mau mau chớ chầy
Hậu sinh khả ấy lời này,
Thánh-nhân đã dạy ắt rày chẳng sai.
Trẻ trung ai rẻ biết ai.
Trưởng thành mới để dạy ai tri kinh-luân.
Này gia quốc, nọ quần thần,
Giang-sơn xã hội thử thân đấy mà.
Mặc ai ao ước quền là

XXXVII

Ta, ta, ta,
Con nòi, cháu giống một nhà xưa nay.
Hay, hay, hay.
Trẻ thơ gắp gỡ hội này mà mang.
Bất kỳ nghèo khó giàu sang,
Cô nuôi, cô lớn, cô đàng mưu-sinh.
Bất kỳ dốt đặc thông-minh,
Cô dạy, cô biết cô tình yên-nhau.
Chớ rằng trẻ chửa biết đâu.
Phải xem cho thấy quả-cầu đông tây
Chớ rằng dại để nào hay,
Phải học cho kịp với thầy bạn ta.
Bạn ta là kẻ với ta,
Thầy ta là bực hơn ta đã điều.
Trỏ đường ta bảo nhiều theo,
Bắc thang ta bảo nhau trèo ta lên.
Lên cho tới chính từng trên,
Mở địa-đồ biết bốn bên dưới trời.
Nông, thương, công, sĩ những người,
Ai ai cũng được như ai mới là.
Bấy giờ thấy bạn qui ta,
Cha mẹ với vua chúa nhà cũng vui.
Cửa nhà cũng được hẳn hoi,
Nước non sáng-sủa lâu dài trị yên.
Rỡ ràng con cháu giống tiên.

Một điều phát-minh có ích-lợi cho việc hàng-hải

Từ ngày tàu thủ ết giáp hạm *France* bị đắm, các nhà bác-sĩ lại lưu tâm đến việc kế-cứu cách thám hồ để phòng sự nguy-hiểm trong việc hàng-hải.

Mới đây một nhà bác-học Đại-pháp tên là M. Langevin có thí nghiệm việc thăm hồ của ông kế-cứu bấy nay thì công-việc được kết quả hiển-nhiên. Cái phương-pháp của ông nay mai đem thí hành, thì tàu thuyền đi bể không phải lo dụng chạm vào những nơi nguy-hiểm nữa.

Mới rồi một nhà báo đến hỏi chuyện về các công việc của ông để gây được thì ông có nói :

Từ Năm 1912, khi tàu *Titanic* bị nạn, thì đã có một nhà bác học nước Anh tên là M. Richardson tìm cách lợi dụng các luồng điện truyền-hưởng (ondes sonores) để làm những nơi nguy hiểm trên đường bể.

Cái lối-chỉ của M. Richardson thì rất hay, nhưng đến lúc thí-nghiệm thì không được kết quả.

Tôi cũng theo cái lối-chỉ ấy mà kế-cứu ra một cách khác thì tôi đã tìm được cách sinh ra luồng điện vi-hưởng « ondes ultra-sonores » có thể đi qua trong dòng nước. Luồng điện ấy gọi đến như thế, vì cái tai-hưởng của nó rất là bé nhỏ, tai người ta không thể nghe thấy được. Nguyên ta có thể phát hành các luồng điện vi-hưởng, như cách phát hành một luồng quang-tuyến bằng một cái thám-hải kính (projecteur) vậy.

Khi luồng điện đi sâu xuống dưới nước, hay đi qua trên mặt nước, mà gặp một vật gì ngăn trở, tức thì phản lại hình như một tiếng vang truyền, như vậy thì chỉ tính cái thời giờ từ khi phát hành luồng điện, cho đến khi luồng hồi-hưởng lại nơi, thì sẽ biết cái vật ngăn đường luồng điện ấy xa gần nhiều ít thế nào.

Trong cái phương-pháp ấy, thì việc khó nhất là phải làm thế nào cho các luồng điện thường đừng, thành ra các luồng điện vi-hưởng, thì mới có thể phát hành đi từng đám được. Trước kia một nhà bác học tên gọi là M. Chilowsky đã kế cứu cái vấn đề ấy, nhưng đến lúc thực-hành cũng không thành công.

Các phương-pháp của hai nhà bác-học trên này thì nghiệm không được thiện-diệu, nên tôi mới nghĩ ra cái phương-pháp của tôi. Cái phương-pháp của tôi thì có thể phát hành được luồng điện đi, mà lại làm nó phải hồi âm lại.

Các luồng điện vi hưởng truyền đi trong nước được 1500 mètres trong một giây đồng hồ. Luồng điện do một cái máy vô tuyến điện phát hành ra, truyền sang cái máy riêng của tôi thì sự khác đồi thành ra một luồng điện truyền hưởng, mà đến lúc luồng hồi hưởng trở lại thì cũng do cái máy của tôi thu nhận mà làm cho cái hồi hưởng ấy đổi ra thành những tiếng chấm động ở trên máy vô tuyến điện.

Dùng cái máy ấy có thể đo thăm được xa từ 5 thước cho đến hàng nghìn vạn thước. Tính cái thời giờ từ lúc phát-hành luồng điện cho đến lúc hồi hưởng, thì biết được cái nơi nguy hiểm xa hay gần thế nào.

L. Th.

Cái tang quan Toàn-quyền Maurice Long

Lễ truyền thế tại các nhà thờ

Bến sáng thứ sáu 26 Janvier này hồi 8 giờ 30, là lúc linh-cữu quan Toàn-quyền Long rước xuống tàu *André Lebon* để đem về qui-quốc thì tại Nhà-thờ Chánh Hanoi cùng khắp các nhà-thờ trong cõi Đông-pháp sẽ làm một lễ rất trọng thể.

Buổi đại tế ấy để có quan quyền Toàn-quyền đến dự và có mời tất cả các quan đại biểu, các đại biểu các hội công tư các nhân dân Pháp Việt ai là có lòng kính-mến quan chân-tế vừa ít trăm và chia buồn với qui-quyến trong cái tang sầu này.

Chính-phủ ngoại-quốc chia buồn về cái tang của Đông-pháp

Cái tang quan Toàn-quyền Long chẳng những khiến cho một mình xứ này phải sầu rĩ mà đến cả các nước lân-bang đã có dịp giao tế với ngài, đã được biết cái tài năng cái đức tính, cái trí quảng-bác của ngài cũng đều phải ngậm ngùi tiếc mến nữa. Mấy bữa nay quan quyền Toàn-quyền Baudoin vẫn luôn luôn tiếp được điện-tín của các nước gởi đến.

Lời chia buồn của chánh-phủ Tân-gia-ba

Chính-phủ Anh tại bán đảo Straits Settlements có điện-tín buồn với quan lãnh sự Pháp thì quan Lãnh-sự có điện sang như sau này :

« Quan Tổng-thư-ký thuộc địa có ủy tôi chuyển độ cùng quan lớn tấm lòng thân ái về thảm thương của chính-phủ Straits Settlements (Tân-gia-ba) đối với Đại-pháp và Đông-pháp về cái tang buồn này.

Lời chia buồn của chánh-phủ Đài-loan

Quan Lãnh-sự Nhật tại Hải-phòng có điện tâm-phúc quyền Toàn-quyền như sau này :

« Nam tước Ben, Toàn-quyền Đài-loan (Formose) có ủy tôi chuyển độ cùng quan lớn bức điện-tín sau này :

« Tôi xin tỏ cùng quan lớn những tình ý rất buồn rầu về cái tin quan Toàn-quyền Long lạ thế và nhờ quan lớn nhận lấy những lời kính điếu của tôi. »

Lời chia buồn của chánh-phủ Xiêm-la

Quan Sứ-thần Pháp tại kinh-thành Bangkok có điện về phủ Toàn-quyền như sau này :

« Chính-phủ Xiêm-la có ủy tôi chuyển độ cùng quan lớn những lời chia buồn thành thực và tỏ lòng mến tiếc quan Toàn-quyền Long là một vị trong lúc bình sinh đã có công lớn với cái tình thân-ái cải-chế của hai nước Pháp Xiêm.

Lời chia buồn của chánh-phủ Vân-nam

Quan Đô-đốc Đường kế-Nghiêu có ủy quản Lãnh sự Pháp tại Vân-nam chuyển độ về phủ Toàn-quyền bức thư sau này :

« Tôi được tin quan Toàn-quyền Maurice Long lạ thế thì lấy làm động lòng về cái tang đau đớn của Đông-pháp như vậy. Hồi tôi qua Hanoi, quan Toàn-quyền Long có tiếp đãi tôi một cách rất trân trọng, thật tôi không bao giờ quên được tấm lòng hậu-hĩ và cái tình hữu ái qui báu của ngài đối với tôi.

Khi tôi đọc nhật-trình thấy mới lên ngài đang trở về Đông-pháp, bỗi đau nặng và phải xuống ngài tại Colombo thì tôi rất lấy làm buồn bã, trong lòng hằng vẫn lấy làm lo ngại mà ngàn ngờ cái tin bệnh trọng của ngài. Chẳng ngờ nay tại được cái tin đau đớn này và giữa lúc tôi đang mong tăng trời phù hộ độ trì cho ngài chóng khỏi.

Cái tang đau đớn của một người bạn hiền như vậy, khiến cho tôi không thể nào khuây nỗi buồn rầu được. Cho được chịu tang ngài thì tôi đã cho quốc kỳ Vân-nam treo rũ cả ngày 20 Janvier.

Về phần riêng tôi, và tại thay mặt cả chính-phủ Vân-nam, tôi xin gởi sang quan lớn bức điện-tín này để chia buồn với quan lớn một cách rất thành thực và mời quan lớn chuyển độ cùng bảo quyền quan Toàn-quyền Long. »

Lời chia buồn của chánh-phủ Quảng-tây

Quan Đô-đốc Lục-vinh-Đình tỉnh Quảng-tây có điện về phủ Toàn-quyền như sau này :

« Quan Lãnh-sự Pháp vừa báo cho tôi rằng quan Toàn-quyền Long tạ thế. Tôi xin tỏ cùng quan lớn những tình ý chia buồn rất thành thực về cái dịp đau đớn này để làm thiệt Đông-pháp mất một vị chân-tế rất ân tồn trọng.

Nghênh-tiếp quan Thống-sứ Bảo-kỳ tại Hà-giang

Từ ngày có tỉnh Hà-giang, quan Thống-sứ lên, năm nay là lần thứ nhất. Thiết tưởng tỉ xưa đến nay, chưa có ngài nào được long trọng và vẻ vang bằng lần này. Được tin quan Thống-sứ lên tỉnh ấy, suốt từ ngày 12, 13 Janvier 1923, trong tỉnh lị, kẻ đi người lại trong hàng xếp đặt, càng các nhân hạt đem các đản bản hạt về, thật là náo-nhiệt lắm thường.

Ở dưới Bảo-quang, cách tỉnh độ 500 thước, có dựng một cái khải hoàn môn rất hoa lệ rất nhã, trên có biển đề : Phiên tỉnh lâm-an, hai bên treo câu đối khảm và sơn son ; cách cái khải hoàn môn độ 30 thước, dựng lên một cái lều bạy lượng ấy cho tiện về lối lễ

hoa thật đẹp, cũng có biển đề « Hoa-kiều cung nghênh ». Từ đấy trở lên hai bên bờ đường cắm cờ và các đồ lộ bộ trông rất uy nghi. Trong phố hai bên đường treo cờ chăng đèn, trước đình quan Tư công-sứ có dựng một cái rạp kết hoa lá, các đình thự, trường học cũng các nhà tư-gia cũng treo cờ chăng đèn, bài trí một cách rất rực rỡ.

Chiều hôm 13 Janvier, các quan chức Tây Nam, các nhà đồn điền, thương-mại cùng các kỳ dịch các nơi đang người, trông cũng có vẻ tự nhiên và kiểu-diễm.

Đúng trước đàng sau đám rước và các cách từng hạt một lại có 20 người lính đồng vác súng đi đưa trông rất có trật-tự. Đám rước lấy dài đến 400 thước.

Khi rước qua khỏi rạp quan Thống-sứ đứng xem, thì rước đi chung quanh hàng phố rồi đưa về đấy.

Rước xong, quan Thống-sứ và các quan đi xem nhà thương Tây, nhà thương ta, nhà bộ sản đang làm. Bon tu-mi nam-tử còn đương trí-trọc trên cao đàng đánh lợi, mà các bậc bằng-phi, chân-nhan thì sớm khuya cần an nhàn nơi khuê các, nghề buôn chẳng ở một phần các phụ-nữ nhà tầm thường dư ? Hoặc đàn ông cũng có người buôn bán, nhưng cũng lại phần nhiều cho nghề buôn là để liện, người nào chẳng may mấy lần lạo đảo trường đồ bụng không còn mộng-tưởng đến thì cứ nên, mới biết-đắc đi chịu xa giã nhà quyền sách thuốc, không thì lại làm con cờ để

Việc tuần-cảnh ở dưới sông

Báo *Eveil Economique* vừa rồi có bàn nên đặt một sở tuần cảnh ở các ngòi sông địa phận Bắc-kỳ để phòng việc cướp bóc ở dưới sông và ở hai bên đọc bờ sông cùng là để bảo thủ cho những hành khách đi tàu đi thuyền khỏi phải cái nỗi chết đâm chết đoi như mấy lần đáng nên thảm

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Janvier này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 18.

Tin tàu. — Tàu *Angers* ở Pháp sang sẽ tới Saigon ngày 25 Janvier, hồi 9 giờ sáng.

Đèn đỏ. — Hồi 9 giờ sáng hôm nay, tại tòa Đe phủ Thống-sứ đã bỏ giấy đấu giá lấy 30 tấn thóc để nuôi các súc vật ở sở Thú-y Hanoi từ 1er Janvier đến 1er Juillet 1923.

Do not use for commercial purposes. Powered by BnF and Cloud Vision API

thương-mại cùng các kỳ dịch các nơi đã đứng chực ở cửa dinh quan Tư để hoan nghênh quan Thống-sứ; hai bên dãy phố de Badens người đứng xem đông lắm. Đúng 6 giờ chiều, xe ô-tô quan Thống-sứ sinh sịch ở đường Bắc-giang lên, có cả quan Le Roy des Barres, quan Manan, quan Brémont cũng lên với ngài. Khi xe dừng lại, các quan chức vái chào, quan Thống-sứ đáp lễ xong, trời vừa xẩm tối lại, các quan thương thuyết một hồi lâu rồi tản. Buổi tối hôm ấy có rước sư-tử đi diễu phố, các trại gia thắp đèn và ở rạp hát có hát bội.

Sáng hôm 14 Janvier, mặt trời còn lấp ánh, hàng hào quang sáng rực một phía đông, trông tỉnh thương êm-đi như tờ thì trên đồn nổi 21 phát súng xen lẫn tiếng kèn nhưng rin rít, tiếng vang các nài rậy đất vang trời, thật rõ rệt ra thái-bình cảnh-tượng. 8 giờ sáng đi đem bình, các hàng bình khố đỏ khố xanh linh đồng sắp hàng ở phố Badens chỉnh-tề đâu đấy, thì quan Thống-sứ đi duyệt hàng quân một lượt, rồi ngài vào đứng trước rạp xem quân linh diễu lên đồn, đoạn ngài bước xuống gắn danh dự bội-tinh cho các viên chức sau này :

MM. Vương-chính-Đức, chánh quản Méo ; Vương-v-Thịnh, chánh tổng Hoàng-xu-Pai ; Ng-văn-Đông, châu đoàn Vị-xuyên.

Gần xong ngài tiếp các quan Tây Nam ở dinh quan Tư.

Đến 8 giờ rưỡi phát chẩn-bần, 9 giờ rưỡi, quan Thống sứ và các quan đã đứng ở trong rạp để xem đám rước dân sự diễn qua.

Trong ngày hội, chỉ có việc dân sự rước này là có vẻ đặc-sắc hơn cả, mà có lẽ từ cổ-lai đến giờ, lần này ta mới được dịp trông thấy vậy.

Đám rước bắt đầu khởi-hành từ đường Bắc quang, bọc-trở trường Pháp-Việt đi trước, mỗi cậu cầm một lá cờ, khi qua rạp các cậu phất và chúc-tán Vive le Résident supérieur ; rồi đến dân thành phố An-nam, có long đình, chân nghi ngất, đồ lộ bộ và bát-âm, có bay pháp phới, tiếng nhạc vang lừng, thực là vui vẻ ; thứ ba đến dân Trung-hoa rước sư-tử, đóng trống và âm nhạc, rồi lần lượt đến các châu Vị-xuyên, Bảo-lạc, Bắc-quang, Đồng-văn và Hoàng su-phì ; mỗ châu đi đều có quan châu, phường nhạc và dân sự kéo theo sau, châu nào hạt lý đem đủ các thứ người về, nào Mèo trắng, Mèo đen, nào Thổ, nào Mán, Sê-phang, Lô-lô vân vân. Có đến 20 thứ người mà mỗi thứ ăn vận một khác ; quần áo thêu ngũ sắc, vòng hột xống xoàng, tràng rất lạ, các âm nhạc khí rước thì tiếu nhạc, mỗi nơi một khác, lắm cái trông rất kỳ-khôi, tiếng thổi liu lo, song nghe cũng êm tai lắm. Các người ấy thuần thị là con trai con gái cả, tuy cách ăn mặc trông sặc sỡ rườm rà, song cũng vừa vặn với khổ

đắc để chịu xem gần ba ngày quyền sách thuốc, không thì lại làm ông đồ gỗ đầu trẻ. Ấy cái quang-cảnh xã hội mình lúc ấy là thế, trách chi nền nghề buôn không được thịnh vượng, trách chi mà nước nhà không phải nghèo hèn. Nhưng thôi đã qua đầu là cũ muốn nói nữa mà có ích gì.

Ngày nay thời-đại cạnh-tranh, tất cần phải khuếch-trương thực-nghiệp, là chẩn hưng công-nghệ và thương-mại, vì những cái đó là then chốt trong sự làm cho nước thịnh dân giàu. Ta thử mở rộng tầm con mắt ta mà trông thương-trường nước ta có phải bọn phụ-nữ nước mình đã gỡ được cái địa-vị ươu-thắng, có bà trong tay buôn bán kể có hàng mươi vạn, tưởng không kém gì một nhà doanh-nghiệp lớn các nước vậy. Trước kia việc buôn thúng bán mẹt, cất hàng ngồi chợ cũng toàn ở nhờ các phụ nữ, biết bao nhiêu người đảm đang có tài kinh-doanh mọi việc, cái câu « vợ buôn bán tảo tần để nuôi chồng đi học thực » là một điều đáng khen trong lịch-sử phụ-nữ nước nhà xưa nay. Xem như ở đất thị-thành phần nhiều đàn bà buôn bán quá nửa, cái tài cái đức buôn bán của một vài bà có tiếng-tranh được với người Hoa-kiều. Cứ xem như nhà nào chồng đi làm, vợ buôn bán, nghiễm nhiên biệt bao ra một gia-đình an lạc, sinh-tế rõ ràng, như thế thì đến bà con gái nước mình há chẳng có biệt-tài về nghề thương-mại đó ru ?...

Thời buổi bây giờ, thế giới giao-thông, sinh-hoạt khó khăn, phi thương bất phú, mà bọn đàn ông mình còn biết nhiều người còn đương mơ màng danh-lợi, đem chiếc thuyền thẩn thế mà ngược xuôi mãi trong khoa-hoạn mông mênh sao không vùng tỉnh dậy mà ngoảnh xem cái xã-hội nước mình biết bao nhiêu nghề, biết nhiêu cái nỗi buồn, bọn Khách đã phỗng mất cả, lợi-quyền đã chiếm mất cả ở. Vậy còn mong ở ai nữa ? Các bậc phụ-nữ nước mình, người nào trong tay sẵn có nghề buôn bán, nhân dịp này nên cố công tiến-thủ, làm sao cho nên kinh tế xã-hội các bà các cô cũng dự được một phần bởi tạo rut lợi, thì c. ồng về vang lắm ru?

Kỳ-giả viết đến đây, sực lại nhớ năm kia gặp được mấy người dân bà ở vùng Chợ-đồn (Bắc-ninh) cất hàng lên bán ở Phú thọ, nguyên khi không ai mở phiên chợ nào; ấn nói giao-thiệp cùng cách mua bán rõ ra một nhà có tài-đức, có giáo-dục thương-mại, khiến cho phải khen ngợi mà sinh lòng kính trọng vô cùng. Giá mà các nhà phụ nữ nước nhà buôn bán đều được như thế cả, thì thương-trường nước nhà cũng nên mừng. Nhưng biết đâu xã-hội nước nhà lại không có nhiều người còn có lạ-cách giáo-dục buôn bán hơn mấy người Chợ-đồn nói đây, ta rất mong mỏi sau này vậy.

Đặng-trần-Phất

Tự do diễn đàn

Đàn bà con gái nước ta đối với việc buôn bán

Ai cũng biết rằng việc buôn bán ở đời nay rất là cần, vì đó là một cái cơ-quan lớn cho cuộc sinh-tồn của quốc-dân xã-hội. Trước kia nước nhà có bế-quan tỏa-cảng, người mình riêng chuyên trị về nết nụ; đích thị-cũ làm quan, mặn địch chưa thấy đông, nói đến buôn bán nhập cảng, xuất-cảng không có, thì sự buôn bán chẳng qua còn là nhỏ bẹp, coi như một nghề rẻ rúng, nên nhất thiết nghề buôn phần nhiều ở tay các phụ-nữ các nhà vào bực trung-lưu hạ-lưu trong xã-hội mà thôi ; còn đến các bậc gọi là con nhà khuê-các thì chẳng phải nói ai cũng biết là ít người có buôn bán. Thời buổi bấy giờ nghề buôn nước nhà, cứ cái cảm-tưởng của quốc dân, thì ai cũng cho là một nghề sinh-nhai đê-hạ, không ai để có cái quan niệm cho là sự phú-quốc lợi-dân, vì lại lúc ấy, sinh-hoạt còn dễ dàng, mà cái tinh người mình lại chỉ thích sau thường thì phận, ngoài cái nghề nông là cái nghề cả nước trông vào đấy, còn ai thiết đến buônbạn nữa ?

Đến bây giờ thì khác hẳn, thời-thế đã đổi, thì cái nghề buôn bán cũng phải đổi theo thời-thế mới được. Nhưng thời-thế đổi thì đổi, mà cái tinh người mình vẫn không thay, thì cái nghề buôn bán cũng vẫn không thể nào mở mang được. Thế thì cái nghề buôn bán của ta ngày nay, chẳng những là không phải là nghề sinh-nhai đê-hạ, mà lại là một nghề rất cần-thiết cho sự sinh-tồn của quốc-dân xã-hội. Trước kia việc buôn bán chỉ là việc của đàn bà con gái, thì ngày nay cũng là việc của đàn bà con gái, chẳng những là việc của đàn bà con gái, mà lại là việc của cả đàn ông nữa, vì ngày nay là ngày cạnh-tranh, cần phải khuếch-trương thực-nghiệp, là chẩn hưng công-nghệ và thương-mại, vì những cái đó là then chốt trong sự làm cho nước thịnh dân giàu. Ta thử mở rộng tầm con mắt ta mà trông thương-trường nước ta có phải bọn phụ-nữ nước mình đã gỡ được cái địa-vị ưu-thắng, có bà trong tay buôn bán kể có hàng mươi vạn, tưởng không kém gì một nhà doanh-nghiệp lớn các nước vậy. Trước kia việc buôn thúng bán mẹt, cất hàng ngồi chợ cũng toàn ở nhờ các phụ nữ, biết bao nhiêu người đảm đang có tài kinh-doanh mọi việc, cái câu « vợ buôn bán tảo tần để nuôi chồng đi học thực » là một điều đáng khen trong lịch-sử phụ-nữ nước nhà xưa nay. Xem như ở đất thị-thành phần nhiều đàn bà buôn bán quá nửa, cái tài cái đức buôn bán của một vài bà có tiếng-tranh được với người Hoa-kiều. Cứ xem như nhà nào chồng đi làm, vợ buôn bán, nghiễm nhiên biệt bao ra một gia-đình an lạc, sinh-tế rõ ràng, như thế thì đến bà con gái nước mình há chẳng có biệt-tài về nghề thương-mại đó ru ?...

Thời buổi bây giờ, thế giới giao-thông, sinh-hoạt khó khăn, phi thương bất phú, mà bọn đàn ông mình còn biết nhiều người còn đương mơ màng danh-lợi, đem chiếc thuyền thẩn thế mà ngược xuôi mãi trong khoa-hoạn mông mênh sao không vùng tỉnh dậy mà ngoảnh xem cái xã-hội nước mình biết bao nhiêu nghề, biết nhiêu cái nỗi buồn, bọn Khách đã phỗng mất cả, lợi-quyền đã chiếm mất cả ở. Vậy còn mong ở ai nữa ? Các bậc phụ-nữ nước mình, người nào trong tay sẵn có nghề buôn bán, nhân dịp này nên cố công tiến-thủ, làm sao cho nên kinh tế xã-hội các bà các cô cũng dự được một phần bởi tạo rut lợi, thì c. ồng về vang lắm ru?

Kỳ-giả viết đến đây, sực lại nhớ năm kia gặp được mấy người dân bà ở vùng Chợ-đồn (Bắc-ninh) cất hàng lên bán ở Phú thọ, nguyên khi không ai mở phiên chợ nào; ấn nói giao-thiệp cùng cách mua bán rõ ra một nhà có tài-đức, có giáo-dục thương-mại, khiến cho phải khen ngợi mà sinh lòng kính trọng vô cùng. Giá mà các nhà phụ nữ nước nhà buôn bán đều được như thế cả, thì thương-trường nước nhà cũng nên mừng. Nhưng biết đâu xã-hội nước nhà lại không có nhiều người còn có lạ-cách giáo-dục buôn bán hơn mấy người Chợ-đồn nói đây, ta rất mong mỏi sau này vậy.

Đặng-trần-Phất

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Cẩn công cử Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển : 0$20

Ai muốn mua buôn lẻ hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, Rue du Coton, Hanoi

chết đuối như mấy lần đáng nên thêm thương vừa rồi.

Trong bài của bạn ấy, xin trích mấy đoạn như sau này :

« Việc lập sở tuần cảnh ở dưới sông, ta bàn đến đã mấy năm rồi mà chưa thấy công-hiệu gì. Ở các dòng sông thì độ rầy cướp bóc nhiều lắm, mà các tàu thủy của người Khách với người Nam thì không e sợ gì lộ thật cả người chết đắm chết đuối ở dưới sông kể hàng trăm.

Ta cũng đồng ý với bạn đồng nghiệp là báo *Avenir du Tonkin* mà thiết tưởng rằng cái quyền các ông Hà bá kia (đây là nói các ông bà trước dưới sông tức là các ông chủ tàu chủ thuyền) đành đẩm người ta như vậy mãi thì thu về nói được. Vì rằng nước Pháp không phải sang đây để phá trị riêng cho những người giầu với những người bòn của của người khác mà thôi đâu, nhưng cốt là bảo trợ cho những người thường dân trong nước vậy.

Vậy ta thay mặt đám thường dân là những người không có ô tô, vì xe hỏa vừa ít lại vừa đắt cho nên phải đi đường thủy mà xin chính-phủ đặt cho một sở tuần-cảnh dưới sông.

Rồi báo *Eoeil Economique* lại nói phác cái chức-trách của sở ấy ra như sau này :

Trước hộ những tàu thuyền công là tên những người chủ thuyền, tuổi và những đặc tính của các tàu thuyền ấy

Kiểm soát các khí dụng, các đồ cứu chữa, các hiệu-lệnh.

Định hạn cho các tàu thuyền được chở bao nhiêu hàng hóa, bao nhiêu hành khách là cùng ;

Bắt các lái tàu lái thuyền phải thuộc luật đi sông và các hiệu lệnh ;

Kiểm soát các thầy-thủ ;

Kiểm soát rất nghiêm nhặt về cái số hành khách ;

Kiểm soát những chỗ xóng sông, cùng là những nơi giặc cướp hay nấp ;

Xếp đặt cho các tàu thuyền trong mùa nước xuống đi được ở những chỗ khó khăn ;

Cứu chữa những lúc nắc cạn hay là lúc tàu đụng nhau ;

Báo cho các tàu và cho chính-phủ biết những khi nước lên ;

Cứa cấp, và điều tra trong những lúc hoạn nạn.

Ai muốn mua buôn lẻ hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, Rue du Coton, Hanoi

N° 127 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-ga-luân Tử-tước)

Soạn-giả : Alexandre Dumas

Dịch-giả : Phạm-bội-Châu

... Bởi vậy cho nên trên đường phố Thánh An-toan bấy giờ đã chật nich những người, vì những ngày có xử tử như vậy, dân Ba lê thường chia ra làm hai hạng người : Một hạng chỉ muốn xem chỉ khi giết tả đi qua, hạng người đó là những người có lòng trắc ẩn, nhưng mà tâm lý tò mò, cốt một hạng thì muốn xem tận tiêu hàm-hình, lý là hạng có lòng ham muốn những sự cảm-động.

Ngày hôm đó Đạt-ta-nhan sau khi linh mệnh của nhà vua rồi bèn đi từ giã bạn hữu, song cái số bạn lão bấy giờ chỉ trọ có Ba-lăng-sê Phâm con người ta ai đến lúc bận công phải trần hoạch trước cái phương-sách trong một ngày, mà phải tính thế thì sẽ khác, vì chưng thì khắc lão lý thật là quan trọng. Đạt-ta-nhan khi đó cũng vậy, bèn lẩm bẩm rằng :

Định đến ba giờ sáng thì khởi hành, vậy thì ta còn được mười lăm giờ nữa. Ta cần phải ngủ một giấc mất sáu giờ, sáu ; ăn cơm mất một giờ, là bảy ; đến thăm anh A-tốt mất một giờ, là tám. Hoặc có việc gì bất ưng mất hai giờ nữa, tất cả chạy đi mười giờ. Vậy tính cả còn lại năm giờ nữa. Đi lịch tiên mất một giờ, nghĩa là đi đến hồi Phác-kê để cho nó chối, bấy giờ mới lại đến nhà Côn-be, vừa lấy tiền, vừa tiếp bàn một đôi câu chuyện và tiếp cái hộ mặt nhân nhỏ của hắn, mất một giờ nữa. Xem xét lại khí giới, quần áo, và bắt đầy tớ đánh giầy đánh ủng, mất đi một giờ. Thế thì còn lại được hai giờ nữa. Chà ! Chà ! Ta giàu to ! Trong hai giờ đó, ta sẽ đến thu một gốc tiền thuế quan Châu-dung Thánh-mẫu. Sướng lại ! Ba trăm bảy mươi nhăm lạng ! Chà ! Chà !

Tính toán đâu đấy rồi, Đạt-ta-nhan bèn đi thẳng đến nhà Lê-phê bá-tước, Đạt-ta-nhan kể một cách khiêm tốn thật thà cho A-tốt nghe một phần những sự hạnh-ngộ của mình. Tự hồm trước đến giờ, A-tốt thấy Đạt-ta-nhan vào bộ kiếm Khánh-hoàng, A-tốt vẫn không phải là không lấy sự đó làm lo. Nhưng mà Đạt-ta-nhan nói bốn câu thì A-tốt đã đã hiểu ra rồi.

A-tốt đoán biết rằng Lô-y Hoàng-đế cật Đạt đi một việc chi quan-trọng đây, song A-tốt không muốn hỏi bạn phải tuyên-tiết cái việc bí-mật ra. Ra-ôn công tử cũng biết chước cái nỗi cần ngôn thận hàm thâm của cha. Nhưng Đạt-ta-nhan tự nghĩ rằng trước khi từ biệt bạn để lên đường mà không nói cho bạn biết mình đi cái đường nào, thì chẳng hóa ra thâm vong ẩm ư. Đạt-ta-nhan nghĩ vậy bèn nói với A-tốt rằng :

— Đệ đi đến Lê-Măng Xứ đó có đẹp chăng ?

A-tốt đáp :

— Đẹp lắm. Hiền-đệ đi.

A-tốt chỉ nói thế thôi, chứ cũng không cho Đạt-ta-nhan biết rằng Lê-măng cũng cùng một phía với Tan-ren. Nếu đạt mà chờ lại hai ngày nữa, thì có thể cùng đi với nhau được.

Đạt-ta-nhan lại nói :

— Sớm mai thì đệ đăng trình. Ra-ôn hỏi. Công tử có bằng lòng đi chơi với ta cho đến sớm ngày mai không ?

Thiếu-niên công-tử đáp :

— Thưa vũ-sĩ, vâng. Nếu Bá-tước không có sai bảo gì đến hỉ nhân thì bỉ-nhân xin đi hầu vũ-sĩ.

— Không. Ra-ôn công-tử ạ. Bữa nay ta chỉ tiếp hiền Đức-ông Hoàng-đệ mà thôi.

Ra-ôn gọi Ghi-mô lấy gươm. Ghi-mô đem ngay gươm lại đưa cho công-tử

Đạt-ta-nhan bèn giơ tay ra rồi nói với A-tốt rằng :

— Vậy thì, bái biệt ngô huynh.

A-tốt ôm lấy Đạt-ta-nhan mà hôn.

Đạt-ta-nhan đi biệt A-tốt là người kín-đáo thế nào rồi, bèn ghé tai mà nói nhỏ rằng :

— Quốc-sự !

A-tốt không trả lời, chỉ bắt tay một cách có ngụ ý mà thôi. Rồi đó hai người tương biệt.

Ra-ôn khoác tay người bạn cũ, cùng nhau đi về phố Thánh Honoré.

Đạt-ta-nhan bảo với Thiếu-niên công-tử rằng :

— Tôi đưa công-tử đến nhà ông Tài-thần, rồi suốt ngày công-tử sẽ thấy chẳng đồng chẳng khối những tiền cùng bạc. Trời ơi ! Bây giờ tôi đã khác xưa !

Ra-ôn công-tử nói :

— Ồ ! Ồ ! Kia, biết bao nhiêu là người ở trong phố.

Đạt-ta-nhan hỏi một người khách qua đường rằng :

— Hôm nay, có rước xách gì thế ?

Người khách đáp :

— Thưa ngài, hôm nay đem tà đi tử giáo.

Đạt-ta-nhan ngạc nhiên hỏi :

— Thế nào ! Xử giáo ! Tại Ghê-vơ ?

— Thưa ngài, vâng.

Đạt-ta-nhan rằng :

— Được ngày mình đi thu tiền nhà, thì lại có cái thằng đốt đốt đến kiếp nào mà phải xử giảo thế ! Ra ôn công-tử, cố đi được xem xử tà bao giờ chưa ?

— Nhờ trời ! Chưa bao giờ cả. . . Thưa tôn-ông.

— Còn tì tuổi, thế cũng hay. Thưa ông, xin ông làm ơn cho chúng tôi biết. Chứng mấy giờ thì xử tà ?

Người khách qua đường, được bắt chuyện với hai nhà võ-tướng, thì lấy làm thích chí, bèn chiều lòng mà đáp rằng :

— Thưa ngài, chứng như vào lúc ba giờ.

— Ồ ! Bấy giờ mới có một giờ rưỡi thôi. Ta rảo bước lên, còn vừa kịp đến thu ba trăm bảy mươi nhăm lạng tiền thuế nhà, rồi ta đi trước khi kẻ tội nhân đến.

Người khách lại nói tiếp rằng :

— Những kẻ thụ-hình. Thưa ngài. Vì cả thấy những hai người.

Đạt-ta-nhan khi ấy đã có tuổi rồi, nên tính khí cũng thuần lại, bèn nói một cách tử-tế rằng :

— Thưa Tôn-ông, Nga-hộ ân vạn lộ.

Rồi đó Đạt-ta-nhan dắt Ra-ôn công-tử, rảo bước đi về xóm Ghe-vơ.

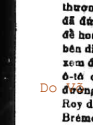
Vì hằng không có cái thói quen của nhà ngự-lâm trong khi đi vào những chỗ đông người, và cái tay võ địch lại thêm có những cái vai mềm mại thì, thì cả hai người chưa hề để đi được đến nơi.

Sau khi từ biệt A-tốt rồi, thì hai người cùng nhau đi về phố Thánh-Honoré. Đi khỏi phố lý thì đến con đường bờ sông, hai người bèn đi theo con đường lý.

Đạt-ta-nhan đi trước; một cái khuỷu tay, một cái cổ tay, và một cái vai của Đạt-ta-nhan thành ra ba cái nêm sắt. Đạt khéo dùng ba cái nêm sắt ấy mà đóng vào trong đám đông người, làm cho phải rẽ ra, vỡ lỡ ra, đường như những mảnh gỗ vậy.

Thường lúc Đạt lại đùng cái chuôi gươm bằng sắt mà tiếp ứng thêm vào. Những cái cạnh sườn nào mà gân guốc quá, thì Đạt đưa cái chuôi gươm ấy vào mà lấy đà, làm cho vỡ phải ra chỗng, chú lạc chân, anh lăn em ra.

(Còn nữa).

ĐỒNG-HỒ
đeo tay kiểu vuông
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 10 NĂM
Máy chạy tốt nhất hạng
Mọi sở kim có chữ số quang
Giá..... 8$50

Thăng thư-ký hạng sáu :

MM. Phạm-v Lai, Ng-hữu Liên, Đoàn-v Thích, Trương-minh Hương, Võ v-Cư, Ng-huy Hồ, Ng-v Minh, Ng-duy Tiếu, Lê-đức-Nhu, Trần xuân-Hanh, Lê-đình-Vi, Ng-v-Lục, Phạm-hữu-Long, Bùi-huy-Lân, Ng-đình-Liên, Nguyễn-hữu-Trí, Ng-cao-Luận, Trần-đức-Minh, Võ-đình-Cốc, Georges Trần-v-Cao.

Sở cần cước. — Các người tòng

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Tháng cũ một. — Cũ này đã thấy mấy nhà bị mất trộm, như đêm hôm 19 Janvier kẻ trộm đào ngạch chui vào nhà M. Bùi-đình-Trinh ở phố nhà Thờ, lấy mất 11 đề sửa đồ y phục, càng soạn lễ sơ vấn mà nhận gia.

Tế ra càng đợi càng vắng, càng trông càng mất; sau phải trở lại tìm mối cũng không thấy, thấy đâu ngỏ là mà thu người càng lễ-vật.

Sau mới rõ là tên gánh đồ ấy bị quan Thương-chính bắt giữa đường, vì xét trong gánh nó có mấy chai rượu lậu cùng đồ giải luôn người vật về số xử phạt.

Phủ Lý-nhân tỉnh Hà-nam

MM. Đoàn-Ngưng 2 p ; Võ-xuân-Tâm, Ng-đức-Lợi, Ng-đức-Thư, Ng-kim-Bài, Ng-quang-Chất, Trương-bách-Xích, Hoàng-văn-Âm và làng Đông-yên mỗi viên 1 p. là 8 p ; Phan-v-Hiện 0 p.60 ; Bùi-đức-Xương Nghuy-Môn, Ng-dư-Liên, Ng-trọng-Ngọc Trần-Ngân, Đỗ duy-Tương, Ng-v-Sâm, Ng-v-Khiêm, Trần-đức-Nhuận, Bùi-đình-Phác Trần-v-Nhỏ, Ng-tăm-

XIN XEM CHO KỸ

Phàm nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các bạch cáo bán-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lại ra không chỉ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có nhẽ thì kinh trình các qui-khách rõ cho nó xin các ngài lưu

...PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

Quà tết của hiệu Bào-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến; Bản-hiệu định biếu các ngài chút quà có ích là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ-ĐÀO-MĨ-TỬU — TONIQUE TONKINOIS xuống mỗi chai 0$25 (hai hào rưỡi), chỉ tính có 2$00 (hai đồng) thôi.

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta (tức là từ 31 Janvier au 15 Février 1923).

Hiệu bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đôi chỗ ở xa thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

nay được tăng nguyệt bổng:

MM. Phan-trọng-Quỳnh trước nguyệt bổng là 30 p. nay tăng lên làm 40 p; Trần-văn-Phúc trước 30 p. nay tăng lên làm 35 p; Ng-v-Chung, trước 27 p. nay tăng lên làm 32 p; Đặng-đình-Thục, trước 25 p. nay tăng lên làm 28 p; Lưu-v-Liễn trước 25 p. nay tăng lên làm 28 p; Vũ v Tửu trước 13 p. 33 nay tăng lên làm 14 p. 83; Đỗ-v-Bình trước 20 p. nay tăng lên làm 25 p; và MM. Dương văn Hiền, Lưu-đình Cẩn Phạm-v-Sung trước làm công nhật mỗi ngày được 0 p. 70, nay tăng lên làm 0 p. 86.

Đánh nhau. — Tên Ng-tiến-Tân làm bếp cho một quan Võ ở trường Victor Hugo đánh người lính khố đỏ hầu quan Võ ấy bị thương thì nay đã bị Cẩm đòi để xét hỏi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Đánh nhau dữ dội tại hàng cơm Nhật. — Tối thứ hai vừa rồi, hồi 8 giờ, một bọn các viên đội đang ăn tại hàng cơm Nhật-bản Katsuki ở phố Paul Bert không rõ tại làm sao có một người cai Mạch-lô tàu *Astrolobe* lấy một con dao sắc cứa hai viên đội binh lương là MM. Eckert và Debray. Một người bị bốn vết rất nặng ở mặt, ở cổ và ở vai, còn một người nữa thì bị ở tay trái hai vết cũng nặng.

PHỦ-LÝ

Điện thoại nên đặt cho tỉnh này. — Từ khi ở Nam-định có đường điện thoại đến giờ thì dân thành phố nhiều nhà ước mong sẵn dây lẽ, sở Điện-báo Hanoi mắc cho tỉnh lị ta một dây để cũng được lợi-dụng nhân thể. Độ trước đã thấy nói đặt điện thoại cho Phủ-lý mà không biết vì lẽ gì nay lại im bẵng đi.

VIỆC KINH-ĐÔ

Mười gói nem cổ đồng. — Cổ-đồng nghĩa là đồ xưa, sao lại gọi rằng nem cổ-đồng, có lẽ nem này cũng là nem xưa chăng? Thật thế, vì có mười gói nem để cách bảy năm rồi mới đem ra đánh tửu. Ấy mới thật là một sự hiếm có.

Số là một ông quan võ kia đã về hưu, có tánh thích ăn thịt cầy. Mà ông này lại thích ăn vị nem cầy lắm. Một hôm có con cầy beo, đem làm thịt gói được ba chục gói nem, mỗi gói to bằng nắm tay. Nem ấy chẳng phải như nem bò nem heo thường, vì nó chỉ có thịt cầy quết lẫn muối bỏ thêm bông bì vào, rồi đem vắt từng vắt bằng nắm tay, lấy lá chuối khô gói kín, rồi lại lấy đất sét bọc rõ kỹ đem để dưới gầm phản đến hai ba tháng mới đem ra ăn thời rất là giai vị. Vậy ông làm nem xong đem để đã được ba bốn tháng đã ăn lần hết hai chục gói. Một hôm nhơn giọn nhà thời mười gói nem ấy lại đem để vào trong buồng một nơi khác. Cách bảy năm về sau chẳng ai còn nhớ đến việc ấy nữa.

Một hôm lại nhân cũng vì giọn nhà thời người nhà đã tìm thấy mười gói nem ấy ở trong buồng mới đem ra ông xem. Ông cũng lấy làm lạ, mà cho rằng một vật hiếm có, thử đem bóc ra xem coi thế nào? Vừa bóc ra thời thấy lá chuối vẫn còn y, lại bóc lá chuối ra thấy nạt cục thịt đỏ tươi trông như mã não; còn những bông bì trộn lẫn với thịt. Bông thời trắng bạch như dừa, bì thì trong ngần như pha-lê, trông đẹp lắm. Lấy dao cắt ra từng lát, thời chẳng khác gì từng miếng mã não có gân trắng gân trong vậy. Ngửi thời thơm lắm, khiến cho người phải thèm. Ông thích quá kêu người nhà lấy rượu, đến nơi ăn một lát thời thơm ngon đã vô cùng. Thật là một vị ngon suốt đời, người chưa ai từng được ăn vậy. Ông ăn hết một gói liền viết thơ mời các ông bạn xưa bè cũ đến thuật chuyện nem ấy và mời cùng ông chia cái thú hi-hữu ấy, thời ông nào ông nấy đều say toe toét mà về.

X. lai cảo

May mà khi nó đương khuân đồ đạc thì nhà chủ nghe thấy động trở dậy đánh diêm soi, lúc ấy hẵy còn nghe thấy động ở chỗ ngạch đào, té ra khi ấy kẻ trộm mới ra; chủ nhà theo ngay ra ngoài phố kêu hô, mà lạ thay điếm canh cũng gần đó mà không có ai ra cả; người chủ nhà cố đuổi theo thằng trộm ra tới cánh đồng nơi Trường-thi thì gặp bốn đứa cầm gậy đương đi, thấy người chủ nhà thì đứa bảo lại mà đánh đứa bảo thôi chạy đi, thế rồi chúng tẩu thoát.

Tháng này là tháng gạo tết của chúng nó, vậy ta nên cẩn thận mà coi lấy nhà, nếu cứ chắc vào sự canh phòng, thì khi chờ được vạ thì má đã sưng mất rồi.

Ước ao rằng những người có trách nhiệm canh phòng trong phố, nên săn sóc hơn lên chút nữa, thì bà con trong phố được nhờ.

Bò húc. — Người ta có đem đến nhà thương một đứa con nít tên là Lê-thị-Lơn 11 tuổi, ở làng Phong-mỹ tổng Khoái-lạc, huyện Yên-định, vì khi nó đi chăn bò bị con bò đánh húc phải thương ở nơi mông đít, coi ra cũng đau lắm, nhưng không đến nỗi chết.

BINH ĐỊNH

Tưởng ma thu, tẻ ra quan bắt Hôm trước đây có nhà kia làm đám hỏi vợ, lúc họ hàng nhà trai đi sang nhà gái, thì ai nấy đều đi trước, duy có tên trai gánh xuyền đồ đoàn, trầu rượu, lơn tơn đi sau; khi mọi người đã tới nơi nhà gái, còn trú tại nhà đậu, trông cho người gánh đồ tới dang như thế?!

Thôi thì coi ngày không bằng coi ngõ: hễ mình gian thì lựa ngõ vắng vẻ mà đi ắt là khỏi hại!!!

Thời tiết — Xưa nay trời đã ngớt mưa lụt, thì đồng điền cấy đã gần xong. Lúc này thỉnh thoảng lại có cơn mưa, không phải thái quá, vừa đủ gội nhuần cho cây lúa mới vừa bén đất, lại vì vậy mà cây lúa mau bén, mau xanh, mau nảy nở.

Xem thế thì mùa tháng ba sang năm đây có bề khả vọng.

Lúa gạo xuất cảng — Từ khi gặt xong mùa tháng tám thì người Hoa-kiều treo cân mua gạo của ta cũng thật nhiều, cho nên tuy lúa trái mặc dầu, mà cũng được giá cao.

Mới đây có tàu lại chở gạo xuất cảng, lại bọn Khách trú lại hết cân gạo nữa thì giá gạo lại hạ bớt. Như vậy thì cũng được lưỡng toàn; là kẻ nông-gia bán được lúa, thâu bạc cũng đã khá rồi, lại lúa cũng hãy còn đủ ăn, không phải ráo cạo như mấy năm trên; cho nên dân gian cũng khỏi sợ thiếu ăn về sau

Sổ lạc quyên Ấu trĩ viên

Ông Tạ duy-Hiền là chủ nhà Cirque Việt-nam cúng 244 p. 65 là một nửa phần tiền chia hai cái số tiền đã thu được trong ba buổi diễn tối hôm 25 và 26 Décembre 1922 để cúng vào hội trẻ con bồ côi Annam và cuộc Ấu-trĩ viện. Quan phủ Yên-thế Đinh-quang-Chiểu 10 p; Madame Amiot, 51 rue des Teinturiers 10 p; M. Aviat rue de la Chaux 20 p.

Tỉnh, Đào-kim-Trà, Trần v-Đang, Ng-v-Lang, Trần mạnh-Hàm, Trần-văn-Nhiễm, Ng-văn-Sinh, Đỗ-huy-Thiệp, Trần-như-Hạp, Ng-v Thịnh, Trần-đức-Bảo, Phạm v-Tính, Ng-v-Vinh, Ng văn-Thi, Trần-bá Trọng, Phạm-ngọc-Hào, Lê-duy-Khôn, Ng đức Vinh, Vũ-khắc-Lê, Ng v Nghiêm, Ng-v-Kỳ, Trần-văn-Xương và Trần-văn-Thiêm mỗi vị cúng 0 p 50 là 18 p. 00.

M. Ng-văn-Nghiêm Lý-trưởng Da-tiêm cúng 0 p 40.

Huyện Thanh-liêm: MM. Phạm-v-Nhân, Trần-v-Kỳ, Bùi-v Tình, Hoàng-v-Phát, Ng-v-Khoan Ng-v Tuyên, Lê-v-Quyên, Phạm-xuân-Hòe, Ng-v-Sa, Phạm-đình Kiên, Ng sĩ-Cang, Trần-đức-Chuyên, Lưu-văn-Tuy Ng-văn-Thương Ngô-xuân Thúy, Phạm-trung-Trực, Ng-hương-Thanh, Hoàng đình-Cư, Lý-trưởng Kim-lũ, Lý-trưởng Mộc-tông, chánh và phó hương-hội làng Thanh-khê, chánh hương-hội làng Đại-bái, Lý-trưởng và hương-hội những làng Nham-tràm, Cẩm-du An-lại, Nham-kinh, Thư hoa, Cẩm-bối, Khác-cân, Nam công và Kinh-động mỗi vị 1 p. là 32 p; Vũ-Kinh, Ng-v-Thọ Ng v-Đoan Trần-v-Cốc, Trần-văn-Thịnh Đinh văn-Can, Đặng-v Lung, Cao-v-Điền và Trần-v-Uyển mỗi vị 0 p 50 là 4 p 50; Vũ-v-Lợi Trần-v-Qua, Lê v-Viên, Ng-v-Khuê, Ng-v-Luận Hoàng-đình-Huệ, Lại-xuân-Lan và Lý-trưởng Thanh-liêm mỗi vị 0 p 30 là 2 p 40. Trần-v Thu, Ng-v-Chân và Lê-hữu-Tình mỗi vị 0 p 20 là 0 p 60.

Huyện Bình lục: MM. Hoàng tích-Phụng cúng 2 p; Ng hữu-Tung, Trần-đình-Đạt, Trần v Khuyên, Trần-văn-Khanh Ng-chi-Phương, Trần-hữu Mỹ Trần-văn-Bách, Ng-đăng-Nhung, Đao-đình-Côn, Lê-văn-Nuôi, Ng-trung-Lương, Ng-xuân-Trương, Ngô-v-Hoàn, Ng-v-Chung, Ng-v Uy, Trần-v Khanh, và Phạm-nguyên Nha mỗi vị 1 p là 17 p

(Còn nữa)

Ấy ai mua «CUỘC TANG-THƯƠNG»?

Khi quyển tiểu-thuyết « Cuộc tang thương » của M. Đặng-trần-Phất chưa ấn-hành xong, mới bá cáo ở trong báo, đã nhiều ngài nhiệt tâm, cảm vì cuộc tang-thương ở trước mắt mà muốn mua xem, nên có viết thơ về hỏi. Nay ấn-hành xong, xin theo thứ-tự các thơ viết hỏi khi trước mà gửi sách hầu các ngài, vậy có lời kính cáo để các ngài biết. Nếu ngài nào chưa nhận được sách xin cứ viết thơ cho M. Bùi-xuân-Học Trung Bắc Tân Văn Hanoi.

Giá mỗi quyển . . . . 0$80
3520 Tiền cước 0,14

園興東

ĐÔNG-HƯNG-VIÊN

HANOI — 90, Phố Hàng Buồm, 90 — TONKIN

Giấy nói số 272

HIỆU CAO-LÂU VÀ TẠP HÓA

Bản-hiệu mở từ năm 1893, là một hiệu cao-lâu Trung-hoa mở trước nhất ở Hà-thành này. Nhà cửa rộng rãi lịch sự, có phòng nhỏ để quý-khách ngồi riêng và phòng lầu để đặt tiệc to.

Các quý-khách muốn đặt tiệc tại bản-hiệu, hay là đem về nhà cũng được, giá cả phải chăng.

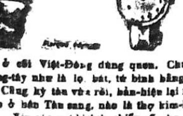
Các món ăn Tây đều làm được cả, và cách nấu-nướng vừa-vặn, trong-sạch.

Nay bản-hiệu được phép bán cho cả binh lính Tây, Nam, vậy mời các ngài chiếu cố cho.

華 **PAO-VA** 寶

28, Phố Hàng Bồ. Hanoi

東京河內行蒲街門牌廿八號

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ rất qui, tối cổ, tối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tứ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm; các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

[illegible]

MẤY LỜI KÍNH-TẠ

Từ khi bản-hiệu dự cuộc đấu xảo riêng tại kỳ hội-chợ thứ tư, mông ân hội-đồng ban thưởng cho GIẢI NHẤT trong nghề làm giầy tây, giầy ta, có nhiều ngài gởi thư đến mừng bản-hiệu, vậy bản-hiệu xin có lời kính tạ các ngài, và xin hứa rằng từ nay về sau lại cố gắng thêm nữa cho càng ngày càng tinh xảo mãi lên để các ngài chiếu-cố cho và cho xứng cái GIẢI NHẤT của hội-đồng ban cho vậy.

Nay kính tạ
PHONG-TÀI
Hiệu Annam đóng giầy
43, phố hàng Điếu (Pipes), Hanoi

LỆ MUA BÁO

Tin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho, bằng không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ đầu hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SÁN-NHIÊN 樂

Tối thứ tư:

LONG-MÔN XUẤT HỔ

Những tích này diễn rất vui trò, các qui-khách đến xem mới biết, lần này bản-hội diễn được tinh thần để hiến các qui-khách.

Tối thứ năm:

HỒNG-NHẬT MỘNG

Tích hát này là một tích hát toàn giọng chèo, chuyện rất buồn cười và rất lý thú.

Tối thứ sáu:

Diễn ba tích:
Tạp kịch trích diễn

I. KIM-NHAM

Tích này có vai đào điên hát nhiều giọng chèo, rất lý thú, rất hay.

II. TAM CHIẾN LÃ-BỐ

Tích này đóng toàn các vai kép trẻ con 11, 12, 13 và 14 tuổi của bản-hội luyện tập đã mất nhiều công phu và đã có diễn một vài lần rồi mà lần nào cũng được nhiều các qui khách ngợi khen và cho giải thưởng.

III. TUẦN TY

Tích này có vai vợ cả Tuần-Ty đánh ghen làm nhiều trò rất buồn cười không thể nín được.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu bóng bên phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 24 đến thứ ba 30 Janvier 1923

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ «ÉCLAIR»
Các việc lớn trong thế giới

PHƯƠNG TÂY
Bi-hài kịch chia làm 6 hồi
Trích ở bản tuồng của Henry Kistemaeckers tiên sinh. Albert Capellane bầy bài trí. Cô Mazimova diễn vai chính.
Chớp hồi thứ 1 và 2

Nghỉ

PHƯƠNG TÂY
Hồi thứ 3, 4, 5 và 6

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

散珀珠[illegible]必[illegible]點[illegible]春[illegible]

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tim la phá lở sản quảng sản xương sài chàm cam khoét, thâm lòm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đều khỏi cả, lọ nhớn giá 0$50, lọ nhỡ giá 0$30, lọ nhỏ giá 0$15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội-chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ấn-định có bán hộ như sau này: hiệu *Mạc-Bính-Tư*, 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hóa Đường* 83, hàng Bông, nhà in *Đông-kinh ấn-quán* 82, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp ấn-quán*, 43, phố Hồ Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viên* bán cao-lâu và hiệu *Vĩnh-Hợp-hành*, hiệu *Hạnh-Hòa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 12 hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* lầu 18, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia Long*, 18, phố Tiên-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 69, hàng Bồ, hiệu *Quảng-Lợi* 23 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhớn cũ, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phượng-Đình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 51, và hiệu *Hưng-Tường*, 62 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 23, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* 25, hàng Song Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Yên thái tỉnh Yên bay, hiệu *Đức-tường* phố Việt trì tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Xuyên-Chi* sở may áo tỉnh Vân-nam, hiệu *Sa-Cheong*, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thấp xoa ngoài và các thuốc cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản-hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG
Số 2/1, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Cẩn bạch

2036

Dịp tết ta tới nơi này
NÊN ĐẾN
Hiệu MAZOYER & Cie
Số 98, Phố hàng Trống, Hanoi
(Ngay cửa hội-quán hội Khai-Trí-Tiến-Đức)
Hiệu ấy có bán những thứ:
Kẹo, mứt thượng hạng

Xin xem cho kỹ

Hiệu tôi có thuê gian bán hàng số 228, trong kỳ Hội-chợ năm nay.

Xin các ngài chiếu cố cho.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu thì cần phải điều trị cho tới khi ra mủ. Khi đã hết ra mủ rồi, nhưng nếu xem rất kỹ lưỡng trong mỗi sáng thức giấy khi đi tiểu-tiện thì thấy có một thứ như đám nhỏ và dài như sợi chỉ vậy. Ấy là một cái tang chứng cho bệnh phải điều-trị bằng thuốc *santal monal*, nếu không, thì bệnh ở bàng...

Dầu-gan-cá-thu = Viên

Bản-hiệu mới nhận được dầu-cá-viên đựng từng lọ, vừa rẻ lại vừa tươi, rất là bổ sức cho những người còm yếu. Các ngài có dùng

Do Võ Phương Lan số hóa (VS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Văn Chớn (Tư liệu riêng của Bùi Quốc Cornell)

mảnh cáo-bạch này mang lại, bản-hiệu xin tính giảm giá 5 phần. 3619

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot.*[1] *số 15 có nhà may nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2655

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau trực kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất túc, phụ thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta lị, cam cứu mục, đau rốt màng mỏng, mỗi chai 2 hào. 2067

GRANDS MAGASINS REUNIS

Bán chiếu hàng

ĐỒNG HỒ ĐEO TAY, giây chun mạ vàng, vành sứ đủ các sắc.

Giá.... 15$00

ĐỒNG HỒ HẠNG toàn bằng bạc

Giá.... 25$00

2074

Ở các hàng bán thuốc tây đều có bán cả. 2056

2066

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN : 0$90

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ TẠI HÃO CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-che hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

NÊN MUA Xe bán hạ giá

HỎI TẠI : PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI

Số 7, cạnh trường Y-viện, **Hanoi**

GIÂY NÓI SỐ 73

2008

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư, Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 97, SAIGON

Giá mua đồng niên 5$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người Việt-Nam : Báo-kê nên mua mà xem, lời lẽ nói rất đỉnh đáng tệ-thế.

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orleans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 867 2073

Nhà Bán-đồ « TÂM-TẤM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Nhân dịp tết Nguyên-đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

AI ĐẾN MUA HÀNG TRẢ TIỀN NGAY TỪ 2$ TRỞ LÊN

Tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Gió đa trông sang)

thì hiệu ấy sẽ tặng

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thượng thượng hạng

Hoặc 1 chai lớn VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

để chiếu hàng cho bạn hàng biết cái ân-tri đặc-biệt các hàng-hóa của bản-hiệu

Giá bán 6$40 cả cước.

Chơi chán giá lại được 5$40

BẰNG VÀNG DIỆP THỰC TỐT

Thưa các quí khách, trống chóng giá vàng một ngày một cao nên chúng tôi chỉ để nhẫn này giá bán cực rẻ chơi chán giá lại tính theo thời giá không thiệt.

Giá bán mỗi chỉ vàng 4 đồng cân 6 p.10 cả cước.

Muốn tính tiền, thêm 8 p.20.

Muốn kiểu nặng thêm tính cứ mỗi 5 phân thêm 2 p.60.

Cần người chiếu-cố xin gửi tiền cho chuyến ; trong 24 giờ thiết xong xin gửi liền ngay, không gửi contre remboursement.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng Ngang. — HANOI

số 38

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Triệu-lân vâng mệnh lui ra, về qua phố phò-mã, sai người vào nói với *Gia-tường* công-chúa rằng :

— Có gia-thư ở quê nhà gởi đến, xin để trình để công-chúa xem.

Cung-nữ nhận thư đem vào, *Gia-tường* công-chúa kinh sợ, không biết việc gì, liền mở ra xem.

Bức thư như sau này :

« Tôi là Triệu-lân xin nói để công-« chúa biết rằng tả-hoàng-hậu thật « có, long-thai, chỉ vì đàm-trệ, cho « nên thần-trí không minh mà sinh « ra hoảng-hốt.

« Tôi đã tâu với hữu-hoàng-hậu, « xin cho gồng bài « Sấu-thai-ẩm » « để hại long-thai, nhưng kỳ-thực « thì đúng bài Bảo-thai hóa đàm » « sẽ giữ cho được an-toàn vô sự.

« Công-chúa nên tâu rõ với thái-« hậu, cùng nhau hiệp lực, bảo-vệ « cho long-thai, chớ có cùng hữu-« hoàng-hậu tranh-hành, mà nước « nhà lại gây ra nhiều việc biến-« loạn vậy. »

Gia-tường công-chúa xem thư, nửa mừng nửa lo. Xem xong, ra bức thư vào trong tay áo, truyền sắp xe vào bái-yết thái-hậu. Khi vào tới nơi, *Gia-tường* công-chúa làm lễ vấn an, rồi lại tâu với thái-hậu rằng :

— Vừa rồi con có tiếp được gia-thư tới nơi, vậy xin để trình để thái-hậu rõ.

Nói xong, liền cầm bức thư dâng thái-hậu. Thái-hậu xem thư, trước còn không hiểu, sau mới ngẫm ra, tức thì nổi giận mà rằng :

— Ta không ngờ *Phi-giao* lại độc-ác đến như thế này. Nếu vậy thì ta còn mặt-mũi nào mà trông thấy Vệ vương-phi nữa. Ta nhận thế nào được ! Cung-nữ đâu ! mau mau triệu *Phi-giao* hoàng-hậu đến đây để ta hỏi.

Gia-tường công-chúa qui xuống, mặt bẽm với thái-hậu rằng :

— Muôn tâu mẫn-hậu ! Xin mẫn-hậu chớ nóng nảy. Việc này bại lộ, tất khó lòng bảo-toàn được long-thai. Vả nói ra bây giờ thì hữu-hoàng-hậu tất không chịu nhận lỗi cũng không lấy lẽ gì mà biện truất hữu-hoàng-hậu cho được. Chi-bằng mẫu-hậu hãy giả-cách không biết, rồi tùy cơ ứng biến, để bảo-toàn cho tả-hoàng-hậu. Hưởng-chi việc này là một việc trọng-yếu, có quan-hệ đến nước nhà, nay *Mạnh* vương-phi lại không ở đây, cho nên việc cũng hơi khó. Xin mẫu-hậu hãy nén lòng nghỉ kỹ, chớ khiến phong-thanh bại-lộ mà gây thành một cái tai-vạ tày trời.

Thái-hậu nghe lời tâu, nín-lặng không nói câu gì, ngẫm-nghĩ hồi lâu rồi phán rằng :

— Người ta ở đời, muốn việc chẳng qua cũng bởi ở mệnh. Nhà *Hoàng-phủ* ta mấy đời trung hiếu, ai ngờ ngày nay lại sinh xuất ra một đứa nữ-nhi tai quái như thế này. Nay *Bảo-mẫu* đang thừa-trực lại trong cung, con nên gọi mụ đến mà một bảo mụ phải gia-tâm hộ-vệ long-thai cho tả-hoàng-hậu.

Gia-tường công-chúa nói :

— Con đã nghĩ được một kế. *Bảo-mẫu* vốn có tà khéo bế bảo, con giả-cách đau bão, rồi triệu mụ đến, bấy giờ sẽ liệu cách mà nhờ-bảo mụ, xin mẫu-hậu cho lo-ngại.

Thái-hậu gật đầu, cũng cố nén cơn tức giận. *Gia-tường* công-chúa cáo-từ lui ra, giả-cách đau bão, sai người triệu *Bảo mẫu* đến. Khi *Bảo mẫu* đến, *Gia-tường* công-chúa đuổi hết mọi người xung-quanh, rồi lấy tay ôm lấy *Bảo-mẫu*, khóc mà bảo rằng :

— Mụ *Bảo-mẫu* ơi ! Mụ nên phát khởi tử tâm mà cứu lấy hoàng-hậu và hoàng-tử.

Nói xong, thuật hết đầu đuôi cho *Bảo mẫu* nghe.

Bảo-mẫu nghe nói, giật mình kinh-sợ, chẳng còn hồn-vía nào, bởi lâu mới định thần mà nói với *Gia-tường* công-chúa rằng :

— Trời ơi ! tôi không ngờ đến thế, nhưng tôi cũng hơi biết đã lâu mà không dám nói ra.

Bấy giờ *Bảo-mẫu* lại thuật chuyện *Phi-giao* hoàng-hậu khi ở trong cung phù-phép nguyền-rủa *Bàng-hậu* cho *Gia-tường* công-chúa nghe, và nói :

— Việc ấy chắc công-chúa không biết, nay công-chúa giao cho việc này, tôi không biết có bảo toàn được không !

Bảo-mẫu lại thuật những lời *Phi-giao* hoàng-hậu tâu với vua *Anh-tôn* cho *Gia-tường* công-chúa nghe, và nói :

— Xem thế đủ biết *Phi-giao* hoàng-hậu thật là người qui-quyệt ! Tôi hầu gần bên cạnh, đã được biết tính. Công-chúa ơi ! từ khi phò-mã đi vắng thì *Phi-giao* hoàng-hậu lại càng lộng quyền quá lắm, chỉ bày đặt điều này tiếng nọ tâu với thánh-thượng để hãm-hại tả cung. Thế mà thượng-hoàng và thái-hậu không biết, lại vẫn khen là hiền-đức. Khi vợ chồng Kinh-vương tạ-thế, *Phi-giao* hoàng-hậu giả-cách thương-khóc thành bệnh, nhưng kỳ thực thì có bệnh-tật gì đâu. Công-chúa ơi ! tôi nghĩ lấy làm lo lắm, chỉ mong sao cho Trương-vương và *Mạnh* vương-phi tới đây. Nếu Trương-vương và *Mạnh* vương-phi còn thì tang trong 3 năm thì trong cung không khỏi sinh ra biến loạn

Bảo mẫu nói xong, lại qui xuống mà tâu rằng :

— *Gia-tường* công-chúa ơi ! Công-chúa giao cho việc ấy, tôi thiết nghĩ khó bảo-toàn được, vậy không dám nhận lời.

Gia-tường công-chúa nói :

— *Bảo-mẫu* ơi ! Xưa nay mụ vốn là một người trung-thành, có nên việc này mụ lại từ-chối. Số là tả chỉ nhờ mụ có một việc cứ ngày ngày mụ đem thuốc cho *Hàng-hậu* uống, và mụ trông-nom săn sóc, đề-phòng hai đứa cung-nữ : *Bàng-ngọc-tỉ* và *Lý-hoa-quyên*. Còn ngoài ra chẳng có bình tích gì, như thế thì *Phi-giao* hoàng-hậu cũng quyết không nghi-ngờ chi vậy. *Bảo-mẫu* ơi ! *Hàng-hậu* không bảo-toàn được long-thai thì nhà *Hoàng-phủ* cũng khó lòng tránh khỏi tai-vạ, mà cái công-lao của *Bảo-mẫu* đối với nhà *Hoàng-phủ* từ xưa đến nay cũng uổng phí mất thôi.

Bảo mẫu nói :

— *Phi-giao* hoàng-hậu người thông-minh lắm, đối với ai cũng thế, không đợi phải nghe lời tâu, chỉ nhìn nét mặt là đã xét đoán được tâm sự. Bởi vậy mọi người trong cung, ai cũng khiếp-sợ, không ai dám nghị-luận câu gì. Nay thái-hậu và công-chúa để có lòng tin mà giao cho việc này thì tôi cũng không dám tránh lại-vụ

Bảo-mẫu nói xong, các-từ lui ra, về tận với *Phi-giao* hoàng-hậu, chỉ nói là việc bế bảo, còn nói *Phi-giao* hoàng-hậu cũng không ngờ. Ngày hôm sau, Vệ-anh-điện đại học-sĩ thân-vương là *Thiệp-mộc-nhĩ* và các quan trong họ tôn-thất đều dâng biểu nói ba vị thân-vương nên cho thụ-phong đi ở nơi khác, Thượng-hoàng xem biểu, liền trao cho vua *Anh-tôn*.

(Còn nữa).

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1766

MỖI SỐ 0$02

NGÀY THỨ NĂM 25 JANVIER 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

HANOI

ANNONCES